

**NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
KAUNO DEPARTAMENTAS**

Biudžetinė įstaiga, Kalvarijų g. 153, LT-08221 Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291349070.
Departamento duomenys: K. Petrausko g. 24, LT-44156 Kaunas, tel. (8 37) 33 16 88, faks. (8 37) 33 16 80,
el. p. kaunas@nvsc.lt

Kauno apskrities savivaldybių administracijų 2020-01- Nr. (2-13 16.1.1 E)2-
direktoriams
Kauno apskrities visuomenės sveikatos biurų
direktoriams

Kopija
Kauno apskrities savivaldybių gydytojams

DĖL TYMŲ SITUACIJOS VALDYMO

Informuojame, kad 2020 m. sausio mėnesį Kauno apskrityje registruotas pirmasis šiais metais tymų susirgimas. 2019 m. Kauno apskrityje registruota 425 susirgimai tymais. Atsižvelgiant į nepalankią tymų epidemiologinę situaciją ir įgyvendinant Kauno apskrities skiepijimo apimčių didinimo plano 1.2. papunktį, teikiame informacinį pranešimą moksleivių tėvams. Siūlome šį pranešimą pagal galimybes skelbti visų vaikų ugdymo įstaigų elektroniniuose dienynuose visų klasių moksleivių tėvams.

Atkreipiame dėmesį, kad siekiant apsaugoti kolektyvą nuo tymų plitimo, būtina, kad ne mažiau, kaip 95 proc. kolektyvo narių (moksleivių ir darbuotojų) nebūtų imlūs tymams. Rekomenduojame priminti moksleivių tėvams, kad įvertintų ar vaikai paskiepyti ne mažiau kaip 2 tymų, raudonukės ir epideminio parotito (MMR) vakcinosis dozėmis.

Darbuotojams rekomenduojama žinoti savo imlumą tymams, t.y. turėti medicininę dokumentaciją dėl įskiepytų dviejų MMR vakcinosis dozių, dėl buvusio susirgimo tymais arba atlikti tyrimus dėl individualaus specifinio imuniteto tymams. Nustačius, kad darbuotojas imlus tymams, rekomenduojama viena MMR vakcinosis dozė. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004-10-14 įsakymu Nr. V-716 „Dėl darbuotojų, kurie skiepjami darbdavio lėšomis, profesijų ir pareigybių sąrašo patvirtinimo“ darbuotojai, kuriems yra pavojus darbo vietoje užsikrėsti tymais, darbdavio nustatyta tvarka gali būti skiepjami darbdavio lėšomis.

Primename, kad Kauno apskrities teritorijos ugdymo įstaigos darbuotojui ar auklėtiniui įtarus tymų diagnozę, ši ugdymo įstaiga gaus informacinį raštą su rekomendacijomis. Jeigu sąlytį su sergančiu tymais asmeniu turėjusiems asmenims būtų reikalinga poekspozicinė imunoprofilaktika, mes susisieksime papildomai. Sąlytį su sergančiu tymais turėjusiems asmenims rekomenduojama kreiptis į savo šeimos gydytoją ir pasiskiepyti per 72 val. nuo sąlyčio. Nesuspėjus pasiskiepyti per nurodytą laikotarpį, būtina išlaukti visą inkubacinį laikotarpį (21 d.) ir pasiskiepyti, jeigu nesusergama.

Bendrosios rekomendacijos: visiems, sąlytį su sergančiu tymais turėjusiems asmenims rekomenduojame stebėti savo sveikatos būklę 21 dieną nuo sąlyčio su tymais sergančiu asmeniu. Pasireiškus panašioms į peršalimą, gripą ar tymus simptomams, būtina kreiptis į savo šeimos gydytoją ištyrimui ir diagnozės nustatymui, informuojant, kad galėjo turėti sąlytį su tymais sergančiu asmeniu.

Tymų atveju rekomenduojame ugdymo įstaigose užtikrinti dažną patalpų vėdinimą ir drėgną grindų bei paviršių valymą.

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2020-01-07

Daugiau informacijos apie tymus rasite Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos interneto svetainėje adresu <https://nvsc.lrv.lt/lt/uzkreciamuju-ligu-valdymas/tymai>.

Atkreipiame dėmesį, kad 2019 m. tymais sirgo neskiepyti vaikai ir suaugusieji, kurių skiepimų būklė dažniausiai nežinoma. Kauno apskrityje skiepimai nuo tymų nesiekia rekomenduojamo 95 proc. lygio, todėl rizika tolimesniam tymų plitimui yra didelė.

Prašytume šią informaciją perduoti visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, dirbantiems vaikų ugdymo įstaigose ir padėti organizuoti informacijos perdavimą ugdymo įstaigose.

Dėkojame už konstruktyvų bendradarbiavimą.

PRIDEDAMA. Kaip apsaugoti vaikus nuo tymų, 2 lapai.

Kauno departamento Visuomenės sveikatos saugos
skyriaus vedėja, laikinai vykdanči Kauno
departamento direktoriaus funkcijas

Asta Liubinaitė

Kristina Rudžinskaitė, tel. (8 37) 33 16 77, el. p. kristina.rudzinskaite@nvsc.lt

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2020-01-07

Kaip apsaugoti vaikus nuo tymų

Negerėjant tymų epidemiologinei situacijai Kauno apskrityje, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas primena, kaip tėveliai galėtų pasirūpinti savo vaikų apsauga nuo tymų.

Skiepai apsaugo nuo tymų

Efektyviausia priemonė, apsauganti nuo tymų yra skiepai kombinuota tymų, raudonukės, epideminio parotito (MMR) vakcina. Vaikai skiepijami pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių dviem MMR vakcinoms dozėmis 15–16,5 mėn. ir 6–7 m. amžiuje.

Jeigu Jūsų vaikas dėl kokių nors priežasčių nebuvo paskiepytas dviem MMR vakcinoms dozėmis, rekomenduojame kreiptis į savo šeimos gydytoją. Net ir pavėluotai skiepijant vaikus pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių, už šias vakcinas mokėti nereikės.

Siekiant apsaugoti kolektyvą nuo tymų plitimo, būtina, kad ne mažiau, kaip 95 proc. kolektyvo narių nebūtų imlūs tymams.

Kokios priemonės vykdomos mokykloje, jeigu įtariamai tymai

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro specialistai, gavę informaciją apie įtariamą tymų susirgimą, nustato artimą sąlytį turėjusius asmenis, parengia siuntimą pas šeimos gydytoją ir rekomenduoja neskiepytiems, nepilnai skiepytiems (skiepytiems viena MMR vakcinoms doze), nesirgusiems asmenims per 72 val. nuo sąlyčio pasiskiepyti viena MMR vakcinoms doze valstybės biudžeto lėšomis. Nesuspėjus pasiskiepyti per nurodytą laikotarpį, būtina išlaukti visą inkubacinį laikotarpį (21 d.) ir pasiskiepyti, jeigu nesusergama.

Visiems, sąlytį su sergančiu tymais turėjusiems asmenims rekomenduojame stebėti savo sveikatos būklę 21 dieną nuo sąlyčio su tymais sergančiu asmeniu. Stebėjimo laikotarpiu pasireiškus bet kokiems sveikatos sutrikimams, kurie būdingi tymams, būtina nedelsiant kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Kas yra tymai

Tymai – labai laki oro lašeliniu keliu, taip pat per kvėpavimų takų išskyromis suterštas rankas ar kitus aplinkos daiktus, plintanti virusinė infekcija. Sąlytis tarp žmonių, ypač uždaroje patalpoje, trunkantis ilgiau nei 15 min. yra pakankamas, kad įvyktų imlaus asmens užsikrėtimas. Imliais asmenimis laikomi visi, kurie nebuvo paskiepyti dviem MMR vakcinoms dozėmis arba nesirgo tymais. Imliose populiacijose nuo vieno kontakto atsiranda 15–17 naujų susirgimų. Neturint imuniteto imlumas tymams yra apie 95 proc.

Didžiausią riziką tymai kelia: nesirgusiems, neskiepytiems ar nepilnai skiepytiems (viena tymų vakcinoms doze) kūdikiams, vaikams ir suaugusiems; nėščiosioms; imunosupresiniams (prislopinto imuniteto) asmenims; sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams.

Dažniausiai susirgimas tymais pradžioje pasireiškia karščiavimu, vėliau – akių junginės uždegimu, sloga, kosuliu, atsiranda Kopliko dėmės (balti „grūdėliai“ ant skruosto gleivinės). Ligai būdingas bėrimas, kuris neniežti. Bėrimas paprastai pasireiškia 3–7 ligos dieną, prasideda veido srityje, už ausų, vėliau išplinta į kitas kūno vietas; bėrimas išlieka 4–7 dienas. Pacientas yra užkrečiamas 4–5 dienos iki ir 4 dienos po bėrimo pradžios.

Tymus neretai lydi komplikacijos:

- Plaučių uždegimas yra dažniausia tymų komplikacija, ji gali būti sukelta tiek virusų, tiek bakterijų. Ši komplikacija pavojingesnė asmenims, kurių imunitetas nusilpęs.
- Akių junginės uždegimas – tymų požymis, kuris gali komplikuotis regėjimo pakitimais.
- Dažnos komplikacijos: virusinės ir bakterinės kvėpavimo takų infekcijos, kraujo ląstelių gamybos pakitimai.

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2020-01-07

- Retos vėlyvos tymų komplikacijos – poūmis sklerozuojantis panencefalitas, kuris gali pasireikšti net po 7 ar 10 metų, po susirgimo tymais, širdies raumens uždegimas, kepenų uždegimas, inkstų uždegimas.
- Sunkios tymų komplikacijos – smegenų uždegimas, smegenų ir jų dangalų uždegimas – išsivysto 1 iš 1000 tymų ligonių.

Kaip gydomi tymai?

Kiekvienas sergantis tymais izoliuojamas. Nekomplikuoti, lengvos eigos tymai gydomi namuose. Esant sunkesnei ligos eigai, prisidėjus komplikacijoms, tymais sergantis ligonis gydomas ligoninėje.

Specifinio tymams skirto gydymo, veikiančio ligos sukėlėją nėra, todėl skiriamu gydymo režimu stengiamasi palengvinti ligos simptomus – mažinti karščiavimą, akis saugoti nuo dirginančios šviesos, akys plaunamos dezinfekuojančių medžiagų tirpalais, patariama vartoti daug skysčių, apsaugoti odą nuo išsausėjimo.

Persirgus tymais susidaro ilgalaikis visą gyvenimą trunkantis imunitetas.

Persirgus tymais nuo kelių mėnesių iki kelių metų organizmas būna imlesnis kitoms infekcijoms, gali paūmėti lėtiniai susirgimai.

Parengė
Nacionalinio visuomenės sveikatos centro
prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Kauno departamento
Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrius.

2020 m. sausio 7 d.

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2020-01-07

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos 291349070, Kalvarijų g. 153, 08221 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL TYMŲ SITUACIJOS VALDYMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-01-07 Nr. (2-13 16.1.1 E)2-620
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Asta Liubinaite, Kauno departamento Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vedėja, laikinai vykdanči Kauno departamento direktoriaus funkcijas, Kauno departamentas
Sertifikatas išduotas	ASTA LIUBINAITE, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie SAM LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-01-07 12:27:06 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žyme nurodytas laikas	2020-01-07 12:27:25 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-11-23 11:17:18 – 2021-11-22 11:17:18
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, i.k.291349070 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-21 14:06:53 iki 2021-12-20 14:06:53
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.21
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-01-07 13:15:23)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-01-07 13:15:24 Dokumentų valdymo sistema Avilys

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2020-01-07